

CLASS – IX
SANSKRIT
ASSIGNMENT 3

ASSIGNMENT No. 3

शापदकपाणि

प्र. I शेरलंकितपदेषु का विभक्तिः किं च लचयम् ?

1. पितासह । प्रणमामि ।
2. हयम् अग्रे सुते । प्रभावः ।
3. सौतनः सर्वाधिकान् अंकान् प्राप्य उत्तीर्णः जातः ।
4. सुनिष्ठा जीवहिंसो भिदिता ।
5. ह्यप्ये विद्वान् च महान् श्वाकपला ।
6. कुत्रैः सह सम शोभता जगत्परा ।
7. मेघदूतम् गङ्गापथैः कलिद्वारास्त्य रत्नम् ।
8. अहम् विद्यायाः वीर्यम् युक्तम् नमामि ।
9. बालकैः शल्यैः बुद्धिगन्धर्वः ।
10. पुत्रः पिता सह गच्छति ।
11. अग्रे महाराजस्य प्रतिलिखितम् ।
12. कपीनाम् तु का कथा ।
13. शः पतिवृत्तं विद्यालयैः स्व शिक्षितः ।
14. अग्रे श्वहा ।
15. नकुलैः कृष्णसर्पः दूषितः ।
16. श्वेतैः कर्तुं अस्माकं श्वेतः बलेत् ।
17. अथवा हवन् कुर्वन्ति ।
18. महापुरुषाणाम् विषये किञ्चित् वदामि ।
19. अहमे पशवः निर्देशः अमन्ति ।
20. साता इमार्ते कोकलं पवति ।
21. बटवः सुखे जलम् आनयन्ति ।
22. कथायाः कृताः अकलाः ।
23. विद्याः आचार्यन् उपगच्छत ।
24. जानीः किरणः न दृश्यन्ते ।
25. सुधीः कथं कोलाहलः दूषते ।
26. सहितान्ता जलम् आनय ।
27. अस्मत्पुत्राणां नीतिज्ञानस्योपदेशाय गच्छतः अमणम् ।
28. इदम् पुस्तकम् कीर्तये दास्यामि ।
29. शोभापत्रायाम् के के सम्मिलिताः ।
30. नतिः स्व बलाद् गरीयसी ।
31. वाटिकायाम् वृक्षाः अस्ति ।

32. संस्कृतो मातृस्य प्रतिष्ठा अस्ति।
33. एवम् सह अन्यः कः आगतः ?
34. माम् शकं शरणं ब्रू।
35. शक्तदुर्गम् दिल्लयाम् अस्ति।
36. कस्याः नाम शया अस्ति ?
37. हे पुत्रि, एवम् धन्या।
38. त्वं किम् नाम ?
39. सुतार्य मौजतं पच्छ।
40. त्वं पितुः किं नाम ?
41. कृषकाः नद्याः जलेन क्षेत्राणि सिञ्चन्ति।
42. ये छात्राः परिश्रमेण पठन्ति ते सफलाः भवन्ति।
43. शास्त्रायाः श्रवणाः उत्पद्यन्ति।
44. वन्दे मातरम्।
45. गुह्यं नमः।
46. अरस्वत्याः हस्ते वीणा अस्ति।
47. अग्राः मधु पिबन्ति।
48. बालाः फलानि श्रावन्ति।
49. उमा लेश्वर्या लिखति।
50. सः मम आता।
51. मम गृहे बहुनि वस्तूनि।
52. यस्य वृष्णा विद्याला सः तु दरिद्रः भवति।
53. इमानि पुस्तकानि नवमस्कृतायाः सन्ति।
54. अस्मिन् गृहे फलानि संलग्नानि।
55. एवम् केन सह गच्छसि ?
56. येषां विद्या न भवति ते पृथिव्यां मारुपाः भवन्ति।
57. अनया बालिका गीतं गीयते।
58. गृहम् दुग्धम् न रोचते।
59. इमाः नार्यः किं पचन्ति ?
60. यस्मिन् गृहे अतिपिशङ्कारः भवति तत्र देवाः निवसन्ति।
61. मया सह मम आता आगतः।
62. सः पितुः शकाशम् आगच्छत्।
63. अगुतराणि इमानि बीजानि।
64. उज्जयिन्याम् साधवः नाम विप्रः।
65. विप्रः नकुलं बालश्यायां उपवस्थाय अगच्छत्।
66. अनुकृताः सत्पुरुषाः समृद्धिभिः।

67. देववर्षस्य विरूपणं शुक्लता।
 68. न अन्त्यक्षेधान् ब्रूयात्।
 69. न सिद्धौ उत्सर्गं गच्छेत्।
 70. राजा परिहृतसन्ध्याम् कारितवान्।
 71. कीलोडनि शुक्लनासद्वन्त आरोहति सतां शिखः।
 72. विष्णुशर्मा कथामिः राजकुमारान् सिद्धितवान्।
 73. त्वं कस्याम् कस्याम् पठसि?
 74. शनायणम् केन रचितः?
 75. इदम् नौजनं कर्म अस्ति?
 76. कस्तूरी सृगेभ्यः जायते।
 77. धर्मः केषाम् मित्रं भवति?
 78. सः कपिम्पुः चणकान् पचदति।
 79. रामः पित्रोः आज्ञाम् अपालयत्।
 80. आवधोः माता चिकित्तिरका अस्ति।
 81. दात्राः आश्रमेषु पठन्ति।
 82. गुहमाकम् विद्यालयः कुत्र अस्ति?
 83. सः असमन्वयन् निमन्त्रण-पत्रम् अभ्यच्छत्।
 84. सः स्वर्गे पितॄन् अपश्यत्।
 85. सा प्रगल्भाम् विश्वासं करोति।

प्र. ॥ कौठके प्रदत्तशब्दानाम् उचितरूपेण रिक्तस्थानानि पूरयत—

1. पुत्रः श्वेतकेतुः आसीत्। (आरुणिः/आरुणिम्/आरुणैः)
2. द्वादशवर्षीयं तं पुत्रं _____ आरुणिः उवाच। (पिता/पित्रा/पितुः)
3. हे _____! गुरुं प्रति गच्छ। (श्वेतकेतुः/श्वेतकेतो/श्वेतकेतो)
4. सः शर्पान् _____ शर्पान् अपठत्। (वेदाः/वेदान्/वेदानाम्)
5. पिता _____ तत्त्वज्ञानं प्रतिपादयति। (दृष्टान्तेन/दृष्टान्तम्/दृष्टान्तस्य)
6. अपुत्रशर्पा _____ बीजानि। (इमे/इमाः/इमानि)
7. _____ मार्गं स्नातुं गता। (तस्या/तस्याः/तस्यै)
8. _____ लकुलं _____ लयनस्याप्य गच्छामि। (बालरक्षाम्/बालरक्षायाम्)
9. वधे _____ परिदुष्टाः। (वलकलैर्मयः/वलकलैः/वलकलेषु)
10. अनुसूहीतः अस्मि। (अहम्/त्वम्/वयम्)
11. अश्वमः कुत्र अस्ति। (अश्वैः/अश्विः/अश्वी)
12. गतिः तीव्रा अस्ति। (वायुः/वायुना/वायुना)